

แบบรายงานผล
การตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
รอบที่ ๑ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน

*****

นโยบายการตรวจ : ๑.๓ แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

(หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : สป./ สพฐ./ สอศ./ สกร./ สช./ ก.ค.ศ.)

๑) การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย

๑.๑) การดำเนินการตามแผนงาน/มาตรการเจรจาช่วยเหลือ เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

หน่วยงานทางการศึกษาได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

(๑) การสำรวจข้อมูลหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ตามบริบทของหน่วยงานทางการศึกษาต้นสังกัด เช่น

(๑.๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรับลงทะเบียนแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ผ่านทางระบบแก้หนี้ออนไลน์ สพฐ. ที่เว็บไซต์ <https://debtclinic.obec.go.th/>

(๑.๒) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้หน่วยงานทางการศึกษาดำเนินการสำรวจและรายงานข้อมูลหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ทุกวันที่ ๓๐ ของเดือน

(๒) การแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ การให้คำปรึกษา การช่วยเหลือเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๓) หน่วยงานทางการศึกษาการประสานความร่วมมือสถาบันการเงินในระดับจังหวัด (สหกรณ์ออมทรัพย์ครูน่าน จำกัด) เพื่อหารือแนวทางให้ความช่วยเหลือหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่นแนวทางการปรับโครงสร้างหนี้ การลดอัตราดอกเบี้ย ฯลฯ เป็นต้น

(๔) การรายงานผลการดำเนินงานแก้หนี้ปัญหาหนี้สินครูต่อต้นสังกัด ตามรูปแบบวิธีการที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด เช่น การรายงานผ่านระบบออนไลน์รายสัปดาห์ (ทุกวันศุกร์) และรายเดือน (ทุกวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป) ของหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการรายงานผ่านระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ทุกวันที่ ๓๐ ของเดือน ของหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

(๕) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ของหน่วยงานทางการศึกษา ดำเนินการทางระบบเงินเดือนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างเคร่งครัด รวมถึงการควบคุมการรับรองเงินเดือน การหัก ณ ที่จ่าย การรับรองการให้กู้ การควบคุมยอดหนี้รวมของครูไม่ให้เกินความสามารถชำระหนี้และการให้กู้ในอนาคต โดยหักเงินเดือนได้ไม่เกินร้อยละ ๗๐

(๖) การเสริมสร้างวินัยและการวางแผนทางการเงินเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ด้านการเงินและการออม ผ่านโครงการแก้ไขปัญหานี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๗) สถานศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูในสังกัด สอบถามปัญหานี้สินครูและบุคลากร ทำความเข้าใจเกี่ยวกับปริมาณหนี้สิน อัตราดอกเบี้ย ยอดหนี้ค้างชำระ เพื่อวางแผนการชำระหนี้ที่เป็นไปตามสภาพการเงินของครู รวมถึงส่งเสริมการหารายได้เพิ่มเติม การมีวินัยด้านการเงินให้ครูสามารถจัดการหนี้สินได้

๑.๒) การสำรวจสภาพหนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหานี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด

(๑) การจัดทำฐานข้อมูล และสรุปรายงานการจัดกลุ่มสภาพปัญหานี้สินครู รายงานต่อผู้บริหารสถานศึกษาทุกไตรมาส เพื่อป้องกันการก่อหนี้ของครูและบุคลากรในการขออนุมัติกู้ยืมจากสถาบันการเงิน

(๒) ข้อมูลการสำรวจสภาพหนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหานี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด ในแต่ละสังกัด โดยมีหน่วยงานทางการศึกษาที่ให้ข้อมูลการสำรวจสภาพหนี้ ดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๗)

(๒.๑) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน ดำเนินการรายงานผลข้อมูลหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๔๒ คน แยกเป็น ผู้ที่มีเงินคงเหลือน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ จำนวน ๑๒ คน โดยผู้ที่ได้รับการปรับโครงสร้างหนี้สถาบันการเงิน ๒ คน ผู้ที่มีเงินคงเหลือมากกว่าร้อยละ ๓๐ จำนวน ๒๒ คน และผู้ที่ไม่หนี้สิน จำนวน ๘ คน

(๒.๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๑ มีผู้ลงทะเบียนแก้หนี้ครูสถานีแก้หนี้ รวมจำนวน ๓๘ ราย โดยแบ่งตามสภาพปัญหานี้สินครูกลุ่มผู้ถูกฟ้องทุกกรณี จำนวน ๗ ราย กลุ่มผู้มีหนี้สินแต่ไม่ถูกฟ้องดำเนินคดี จำนวน ๓๐ ราย กลุ่มผู้ไม่มีหนี้สิน จำนวน ๑ ราย

ผู้ที่ลงทะเบียนแก้ไขปัญหานี้สินครู ได้มีการตรวจสอบและยืนยันยอดหนี้ที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และแนวทางการช่วยเหลือ ดังนี้

(๑) ให้เจ้าตัวไปเจรจากับเจ้าหนี้ เพื่อหักให้เงินเดือนคงเหลือ ๓๐%

(๒) ถ้าหากมีเจ้าหนี้หลายรายให้ไปเจรจาร่วมกันว่าแต่ละรายจะหักเท่าไร เมื่อรวมกันแล้วต้องมีเงินคงเหลือ ๓๐ %

(๓) หากมีการเจรจาแล้วไม่เป็นผล กรรมการของสถานีแก้หนี้ระดับสำนักงานเขตพื้นที่จะส่งผู้แทนไปร่วมเจรจาแทนลูกหนี้

(๔) ถ้ามีการดำเนินการตามข้อ๑.๑-๑.๓ แล้วไม่สำเร็จ สำนักงานเขตพื้นที่จะไม่หักเงินเดือนให้เจ้าหนี้ทุกราย โดยให้ลูกหนี้นำไปชำระเอง

โดยมีมติที่ประชุม เห็นควรให้มอบคณะกรรมการสถานีแก้หนี้เป็นผู้แทนไปเจรจากับเจ้าหนี้แต่ละราย เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ครูน่าน ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย และสถาบันการเงินอื่นๆ ซึ่งมีผลการเจรจาโดยขอปรับโครงสร้างหนี้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู การรวมไว้ที่สหกรณ์ การปรับลดดอกเบี้ย และการขยายงวดการชำระ

(๒.๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มีผู้ลงทะเบียนแก้ไขหนี้สินครู จำนวน ๓ ราย และยกเลิกการลงทะเบียนจำนวน ๑ ราย คงเหลือลงทะเบียนแก้ไขหนี้สินครู ๒ ราย และ เข้าสู่มาตรการปรับโครงสร้างหนี้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูน่าน จำกัด ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ได้ให้ผู้ลงทะเบียนแก้ไขหนี้สินฯ เข้ามาชี้แจงรายละเอียดหนี้สินทั้งหมดพร้อมเอกสารประกอบ และลงนามทำ

ข้อตกลงร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฯ เรื่องการแก้ไขหนี้สิน และประสานให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ จำกัดต่อไป

ทั้งนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ จะพิจารณาเป็นรายกรณีตามสภาพหนี้สินและปัญหาของผู้เข้าร่วมโครงการแก้ไขหนี้ และตามแนวทางการแก้ไขหนี้สินครูสำหรับผู้ลงทะเบียนแก้ไขหนี้สินครู ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ จำกัด จะพิจารณาช่วยเหลือเป็นราย ขึ้นอยู่กับสภาพหนี้และการชำระหนี้ของผู้กู้

(๒.๔) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน ดำเนินการสำรวจสภาพหนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด จำนวน ๓๒๒ คน ผู้ที่ถูกฟ้องดำเนินคดีเรื่องหนี้สิน จำนวน ๕ คน ๒. ผู้ที่มีเงินเดือนคงเหลือน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ และไม่ถูกฟ้องดำเนินคดีเรื่องหนี้สิน จำนวน ๑๒๕ คน ๓. ผู้ที่มีเงินเดือนคงเหลือเกินกว่าร้อยละ ๓๐ จำนวน ๑๖๗ คน ๔. ผู้ที่ไม่มีหนี้สิน จำนวน ๒๕ คน โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ดังนี้

๑. ขั้นวางแผน (P : Plan) มีการวางแผนแนวทางแก้ไขหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยได้มอบนโยบายไม่ให้บุคลากรที่มีเงินเดือนคงเหลือสุทธิ น้อยกว่า ๓๐ % ไม่นอนุมัติให้กู้ยืมทุกกรณีและไม่ให้บุคลากรกู้หนี้ที่ไม่จำเป็น เช่น กู้ซื้อรถจะอนุมัติเฉพาะกู้ซื้อที่อยู่อาศัยเท่านั้น

๒. ขั้นปฏิบัติตามแผน (D : Do) จัดโครงการกองทุนสวัสดิการบุคลากรของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดน่าน เพื่อให้บุคลากรออมเงินและสามารถขอกู้ได้ในยามฉุกเฉิน แล้วนำผลกำไรที่ได้ปันผลแก่สมาชิกเพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงการออม สำรวจความต้องการเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา และสรุปข้อมูลหนี้สินของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดโดยแยกประเภท การนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์สภาพปัญหาหนี้สินเป็นรายบุคคลและแบ่งกลุ่มบุคลากรเป็น ๔ กลุ่มตามสภาพทางการเงิน แล้วนำข้อมูลที่ได้รายงานต่อต้นสังกัดและเชิญชวนกลุ่มวิกฤตและกลุ่มใกล้วิกฤตเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ และส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากร ทำอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ เพื่อลดปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓. ขั้นตรวจสอบ (C : Check) ติดตามผลหนี้สินของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อนำมาวางแผนแก้ไข

๔. ขั้นปรับปรุงแก้ไข (A : Action) นำสภาพปัญหาที่พบในด้านหนี้สินของครูและบุคลากรทางการศึกษาหาแนวทางแก้ไข

สำหรับสถาบันอาชีวศึกษาในพื้นที่จังหวัดน่าน ไม่พบข้อมูลการสำรวจสภาพหนี้ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด

๒) ผลการดำเนินงานตามนโยบาย

(๑) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอัตราการกู้เงินน้อยลง มีอัตราการออมเงินเพิ่มขึ้น และตระหนักถึงปัญหาหนี้สินครูมากยิ่งขึ้น

(๒) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวมากยิ่งขึ้น เช่น การทำฟาร์มไส้เดือน การปลูกผักปลอดสารพิษจำหน่ายออนไลน์ การเพาะเห็ด การทำสวนผลไม้ เป็นต้น

๓) ปัญหาอุปสรรค

(๑) ผู้ลงทะเบียนแก้ไขหนี้ ให้ข้อมูลไม่ถูกต้อง ไม่กล้าเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริงชัดเจน อาจปกปิดข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จในการกู้ยืมหนี้ในระบบ

(๒) การเจรจาระหว่างเจ้าหน้าที่กับลูกหนี้บางกรณี ขาดอำนาจในการต่อรอง ไม่สามารถทำข้อตกลงร่วมกันได้

(๓) สหกรณ์ออมทรัพย์ครูฯ มีขั้นตอน กระบวนการและข้อจำกัดในการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางและมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ

(๔) ผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแก้ไขหนี้ฯ ไม่มีแผนบริหารจัดการเงินรายรับและรายจ่าย ประกอบกับมีการขอกู้เงินเกินกว่าเงินเดือนที่ได้รับและไม่มีรายได้อื่น

๔) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในภาพรวม

(๑) ควรกำหนดนโยบายและแนวทางการแก้ไขระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เพื่อผู้ปฏิบัติจะได้ดำเนินการอย่างถูกต้อง ชัดเจน

(๒) ควรมีการกำกับ ติดตามและสรุปรายงานผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

(๓) ควรส่งเสริมสร้างความตระหนักและให้ความรู้ด้านการเสริมสร้างวินัยและวางแผนทางการเงิน การลงทุน และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีพในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี

(๔) ผู้บริหารและบุคลากรที่รับผิดชอบ ต้องตระหนักถึงความสำคัญตามนโยบายรัฐบาลและกำกับ ติดตาม การหักเงินเดือน กรณีออกหนังสือรับรองต่าง ๆ เช่น การหักเงินเดือนบุคลากรเพื่อกู้ยืมเงินกับสถาบันการเงินต่าง ๆ รวมไปถึงทำหลักเกณฑ์ความร่วมมือกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู กรณีการพิจารณาขยายเพดานวงเงินกู้ให้กับผู้กู้รายเก่าที่ยังมีหนี้ค้างชำระคงเหลือจำนวนมาก รวมไปถึงการพิจารณาบุคลากรที่ใกล้เกษียณอายุราชการ นอกจากนี้ต้องออกมาตรการแนวทางการขอหนังสือรับรองการหักเงินเดือนให้กับบุคลากรที่มีความเสี่ยงที่เงินเดือนหลังเกษียณจะเหลือไม่เกินร้อยละ ๓๐